

15.9.2022

OULU

Kynkäänsuo tuuli- ja aurinkovoimapuisto- alueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi

Tilaaaja:
Envineer Oy

Heilu Oy
Jussi-Pekka Hiltunen

Sisällysluettelo

1. Kartat.....	4
2. Perustietoa tutkimusalueesta.....	15
3. Inventointityö	19
4. Tulos	21
5. Muinaisjäännöskohteet.....	22
Kiinteät muinaisjäännökset (* uusi kohde).....	22
5.1. Hirvasvaara*	22
5.2. Hirvasselkä.....	25
5.3. Hirvasselkä 2*.....	28
6. Lähteet.....	31
Liitteet.....	32
Kuvia.....	32
Maastossa kuljetut alueet.....	33

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.	3
Kartta 2. Yleiskartta inventointialueesta.	4
Kartta 3. Yleiskartta tuulivoimapuistoalueesta.	5
Kartta 4. Tuulivoimapuistoalue MML:N korkeusmallissa.	6
Kartta 5. Tuulivoimapuistoalue vuoden 1966 peruskartalla.	7
Kartta 6. Yleiskartta sähkösiirtoreiteistä.	8
Kartta 7. Yleiskartta sähkösiirtoreiteistä välillä Pikku Polvisuo-Hirvasselkä.....	9
Kartta 8. Sähkösiirtoreitit välillä Pikku Polvisuo-Hirvasselkä MML:n korkeusmallissa.	10
Kartta 9. Sähkösiirtoreitit välillä Pikku Polvisuo-Hirvasselkä vuoden 1966 peruskartalla.	11
Kartta 10. Yleiskartta sähkösiirtoreiteistä välillä Hirvasselkä-Herva.	12
Kartta 11. Sähkösiirtoreitit välillä Hirvasselkä-Herva MML:n korkeusmallissa.....	13
Kartta 12. Sähkösiirtoreitit välillä Hirvasselkä-Herva vuosien 1957, 1966 ja 1981 yhdistetyistä peruskartoista.	14

Kannen kuva: muinaisjäännöskohteen *Hirvasselkä* (raportin kohde 5.2) kivivallia. Länteen.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 9/2022 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Valokuvat: Jussi-Pekka Hiltunen

OULU KYNKÄÄNSUO

tuuli- ja aurinkovoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi

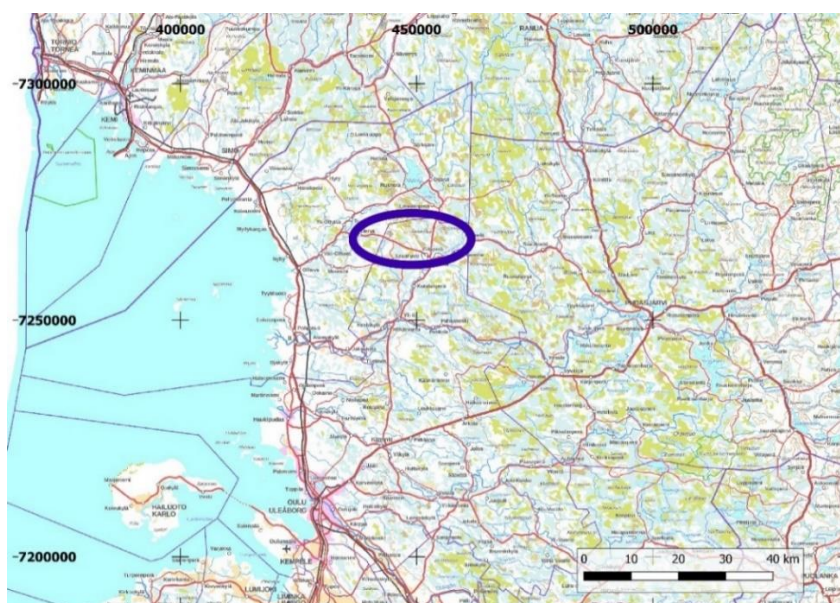
Tiivistelmä & arkistotiedot

Envineer Oy on selvittämässä tuulivoimapuiston sijoittumista Oulun Yli-lin Kynkäänsuon alueelle, mihin liittyy myös suunniteltu sähkönsiirtoreitti lin Hervaan. Selvityksiin liittyvästä arkeologisesta inventoinnista vastasi Heilu Oy / Jussi-Pekka Hiltunen.

Inventoidulta tuulivoimapuistoalueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita. Kesä- ja syyskuussa 2022 tehdyssä inventoinnissa suunnitellun tuulivoimapuiston alueelta ei tavattu muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä.

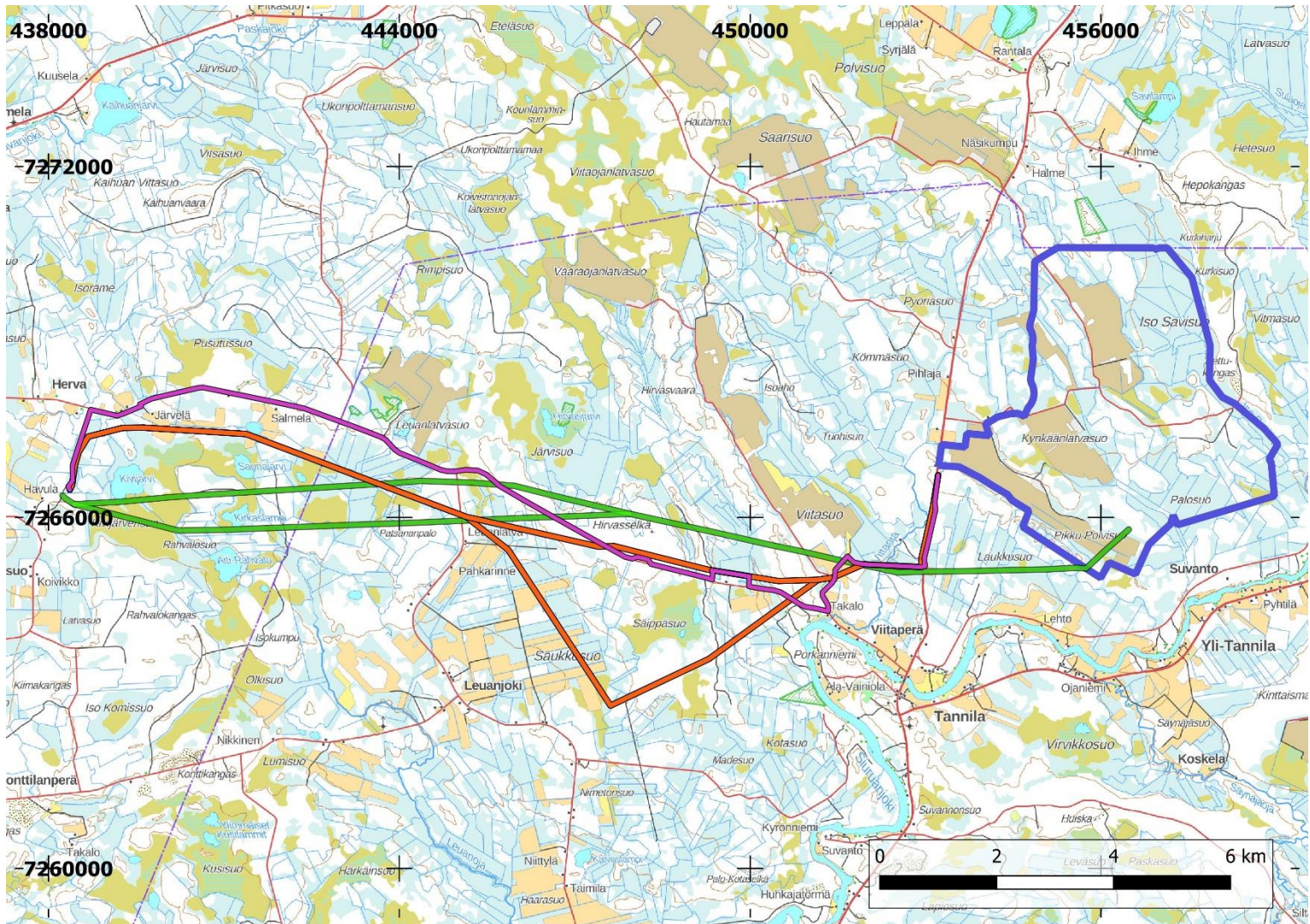
Suunniteltujen sähkönsiirtoreittien läheisyydestä tunnettiin entuudestaan yksi muinaisjäännöskohde *Hirvasselkä* (ajoittamaton kivivalli). Inventoinnin yhteydessä suunniteltujen sähkönsiirtoreittien läheisyydestä tavattiin kaksi kiinteää muinaisjäännöstä, *Hirvasvaara* sekä *Hirvaselkä 2*, jotka molemmat ovat ajoittamattomia rakkakuoppakohteita.

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen
Kenttätyöaika:	1., 2. ja 6.-7.6. sekä 13.-14.9.2022
Tutkimuksen tilaaja:	Envineer Oy
Lähialueelle sijoittuneet aiemmat tutkimukset:	Mika Sarkkinen 1996 inventointi Patrik Franzen 2000 tarkastus Hans-Peter Schulz 2012 inventointi Vesa Laulumaa 2020 inventointi

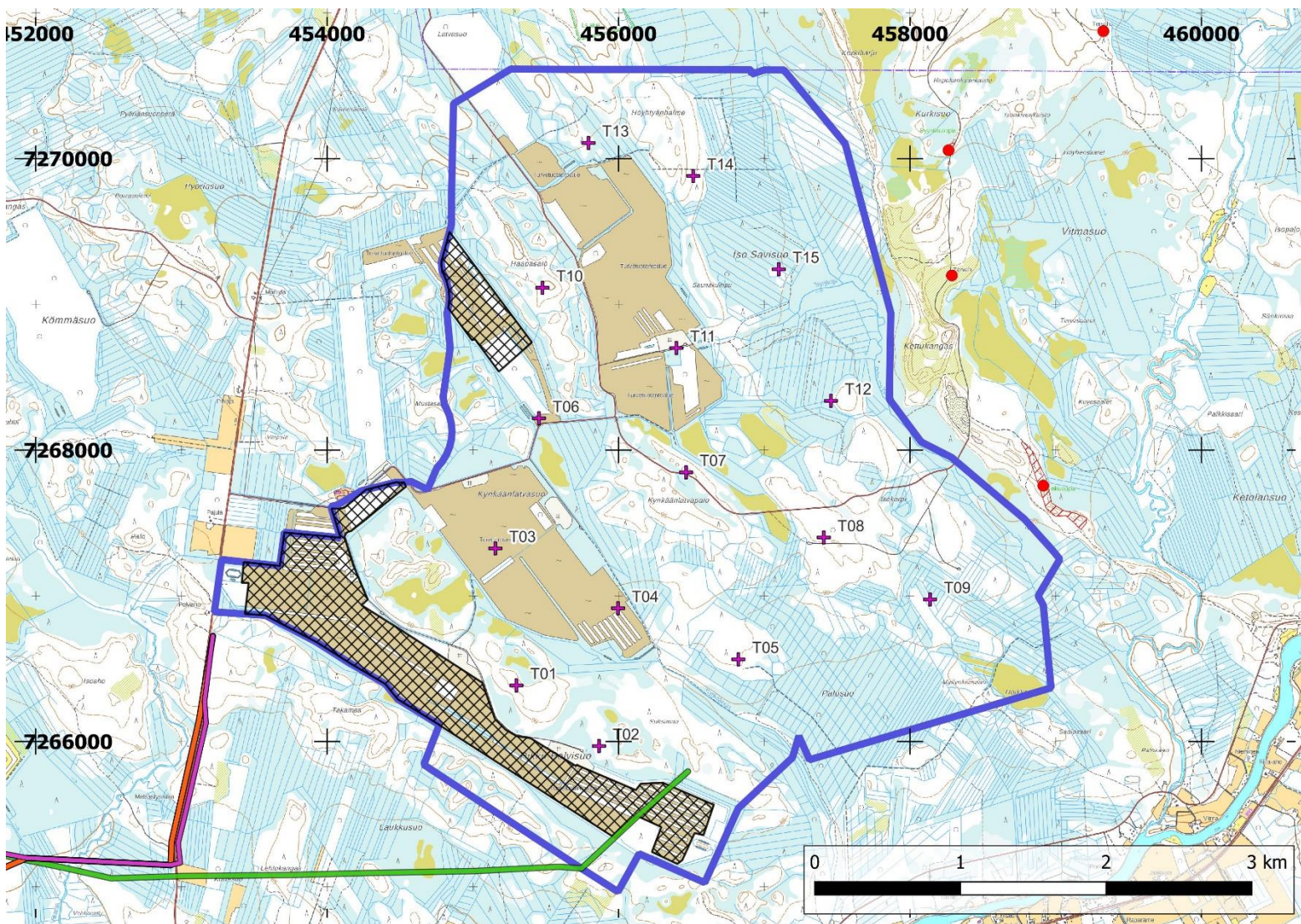
Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta. Inventoidut alueet sijaitsevat sinisen ympyrän sisällä.

1. Kartat

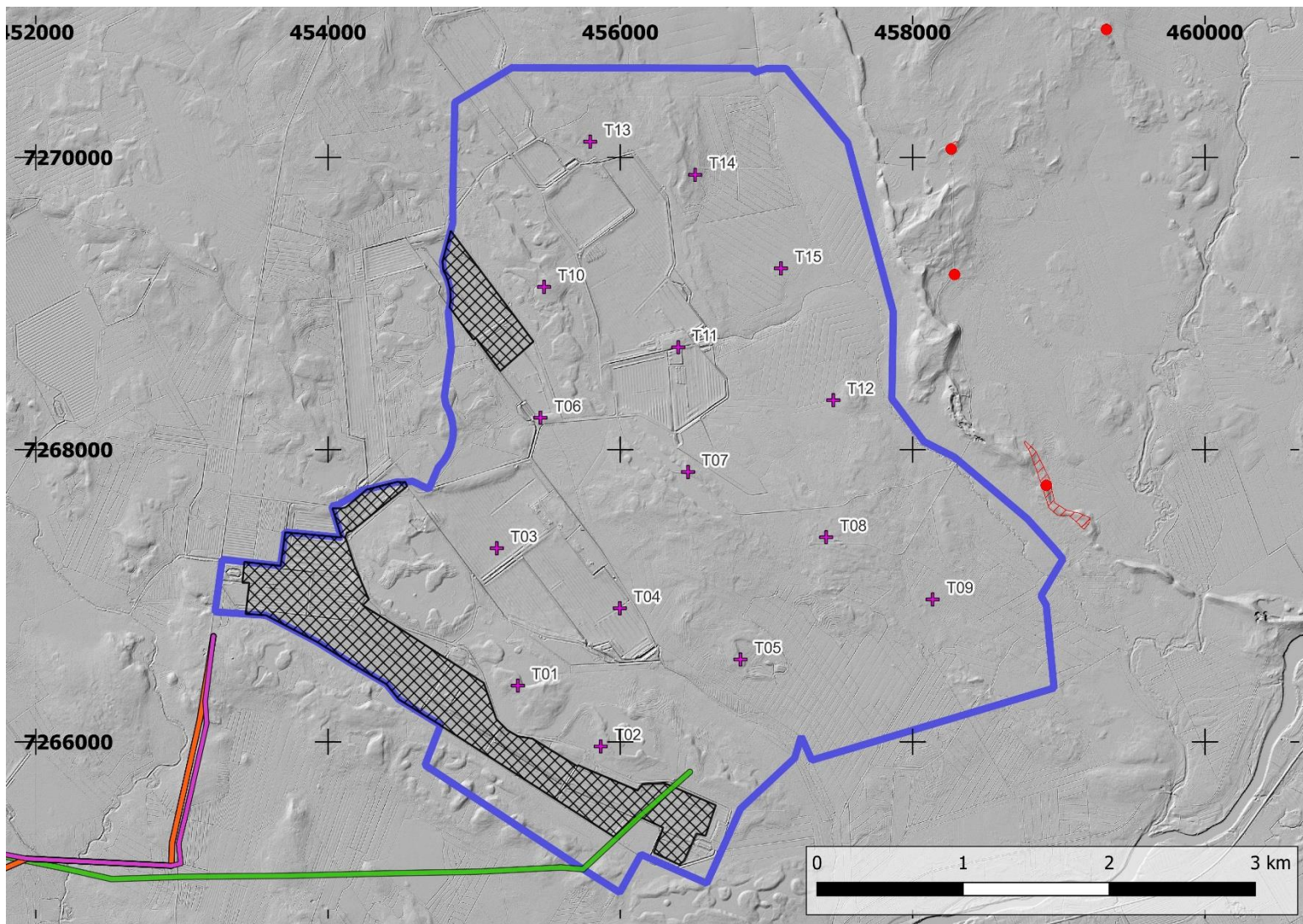
Kartta 2. Yleiskartta inventointialueesta.

Tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä. Oranssilla viivalla on merkitty suunnitellut sähkönsiirron ilmajohtot (VE1 ja VE2), violetilla suunniteltu maakaapeli (VE2) ja vihreällä suunnitteluvaiheen ensimmäiset sähkönsiirtoreitit, jotka kuitenkin muuttuivat edellä mainittuihin (VE1-3) sähkönsiirtoreitteihin.

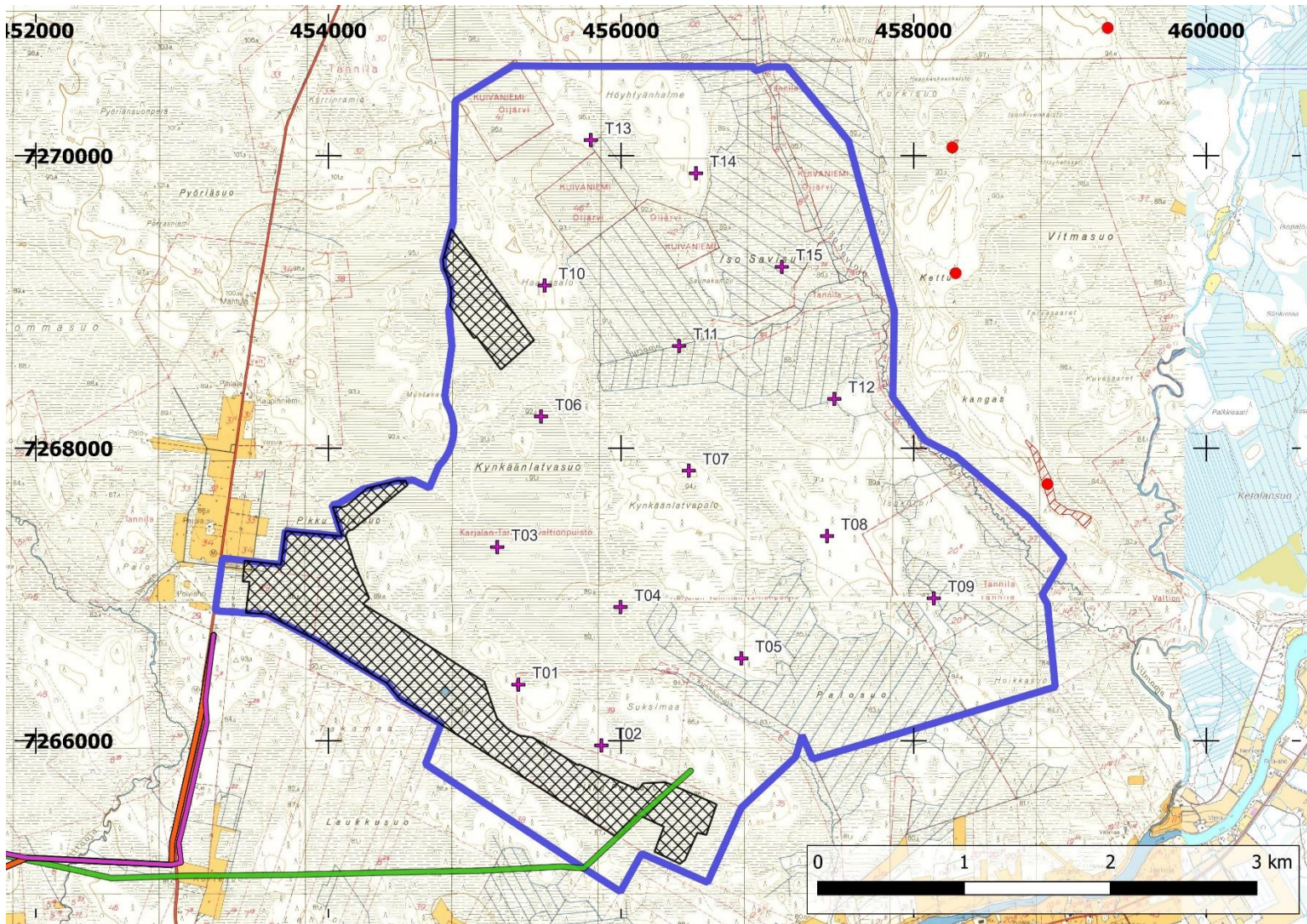
Kartta 3. Yleiskartta tuulivoimapuistoalueesta.

Tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä. Mustalla rasterilla on merkitty alueelle suunnitellut aurinkoenergia-alueet. Voimaloiden paikat merkitty violeteilla risteillä (numerot 1-15). Sähkönsiirtoreitit (VE1-3) on merkitty oranssilla ja violetilla viivoilla, vanha sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla. Hankealueen länsipuolelle on merkitty punaisilla pisteillä kiinteät muinaisjäännökset ja punaisella rasterilla muinaisjäännösalueet.

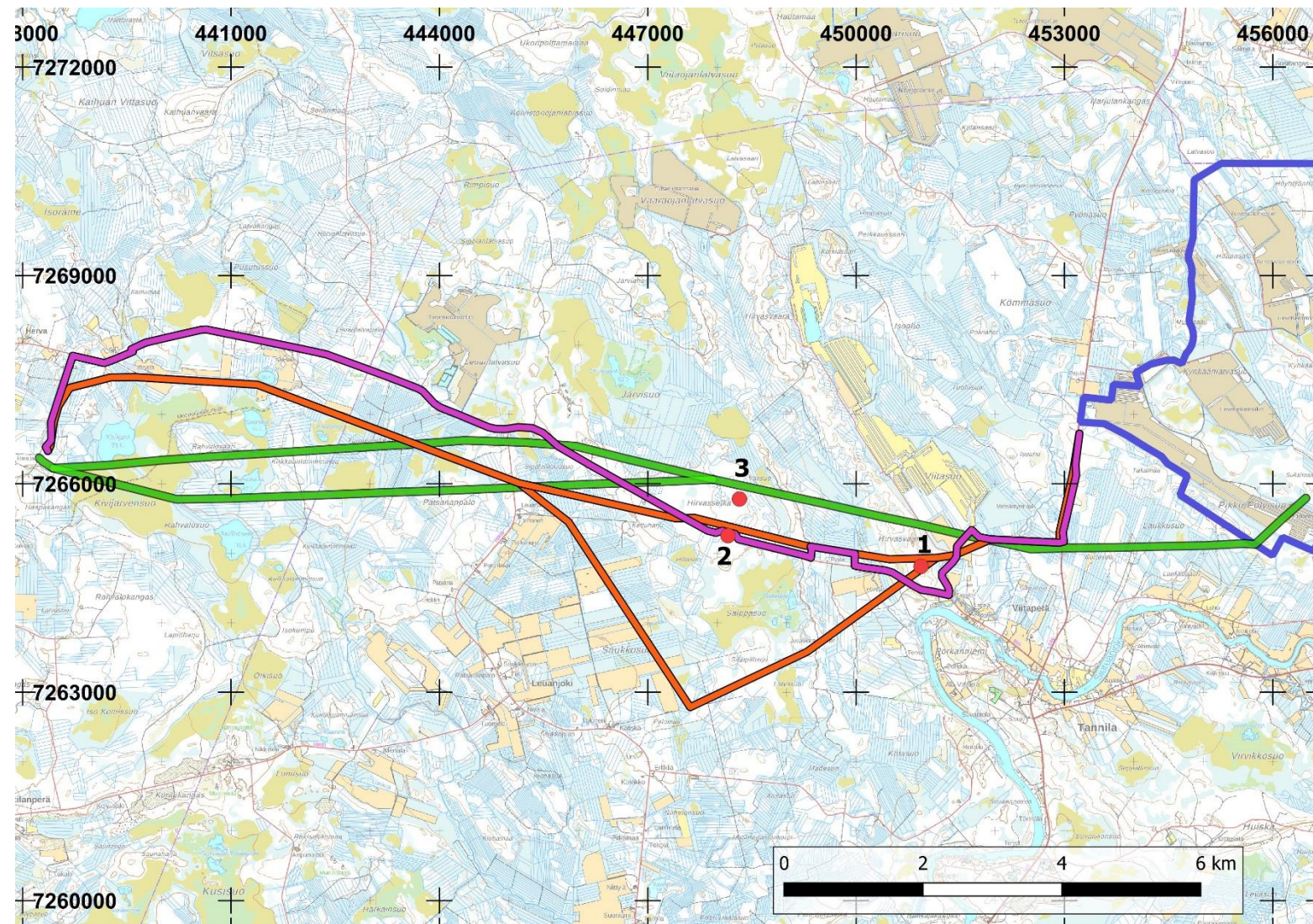
Kartta 4. Tuulivoimapuistoalue MML:N korkeusmallissa.

Tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä. Mustalla rasterilla on merkitty alueelle suunnitellut aurinkoenergia-alueet. Voimaloiden paikat merkitty violeteilla risteillä (numerot 1-15). Sähkönsiirtoreitit (VE1-3) on merkitty oranssilla ja violetilla viivoilla, vanha sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla. Hankealueen länsipuolelle on merkitty punaisilla pisteillä kiinteät muinaisjäännökset ja punaisella rasterilla muinaisjäännösalueet.

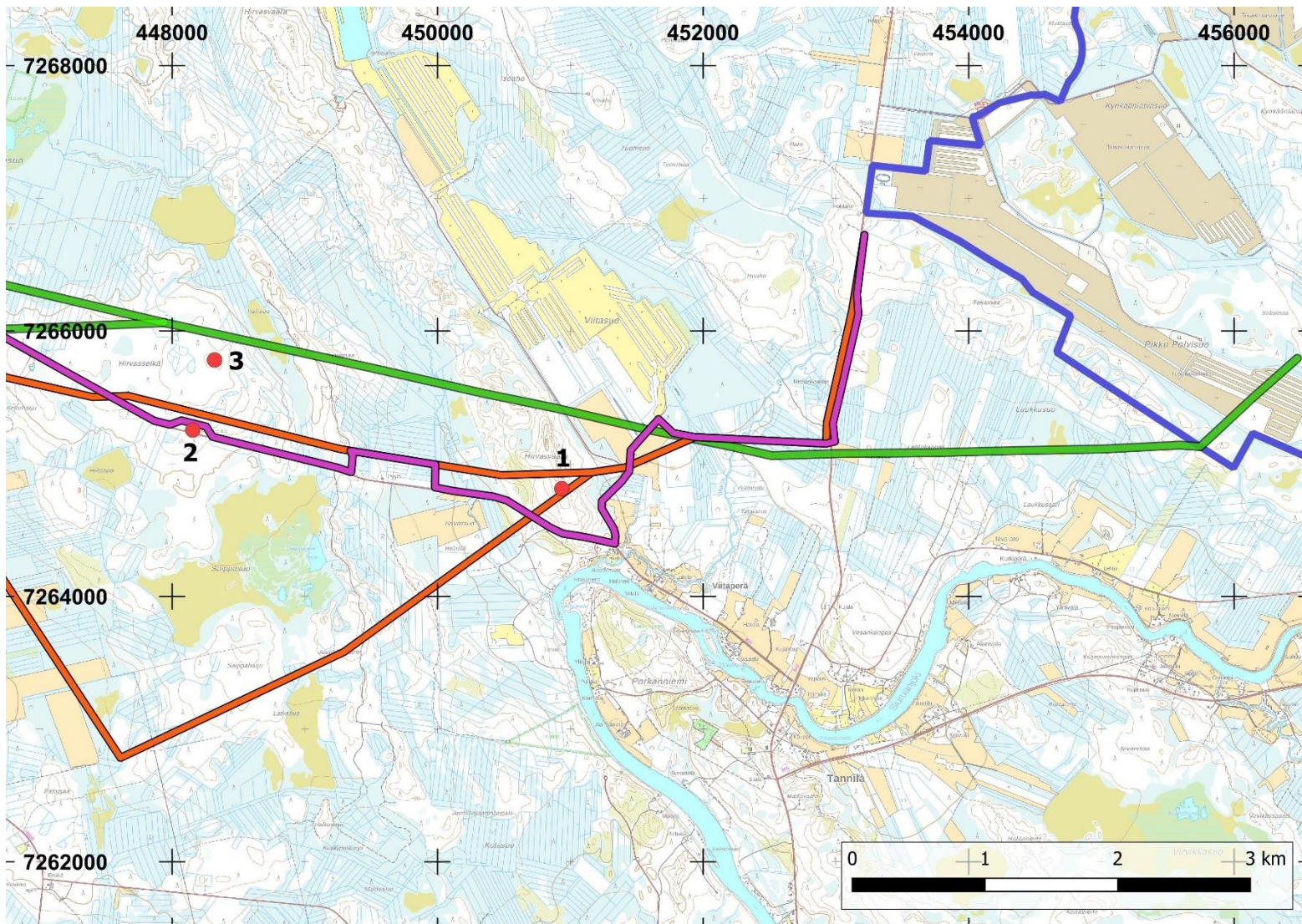
Kartta 5. Tuulivoimapuistoalue vuoden 1966 peruskartalla.

Tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä. Mustalla rasterilla on merkitty alueelle suunnitellut aurinkoenergia-alueet. Voimaloiden paikat merkitty violeteilla risteillä (numerot 1-15). Sähkönsiirtoreitit (VE1-3) on merkitty oranssilla ja violetilla viivoilla, vanha sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla. Hankealueen länsipuolelle on merkitty punaisilla pisteillä kiinteät muinaisjäännökset ja punaisella rasterilla muinaisjäännösalueet.

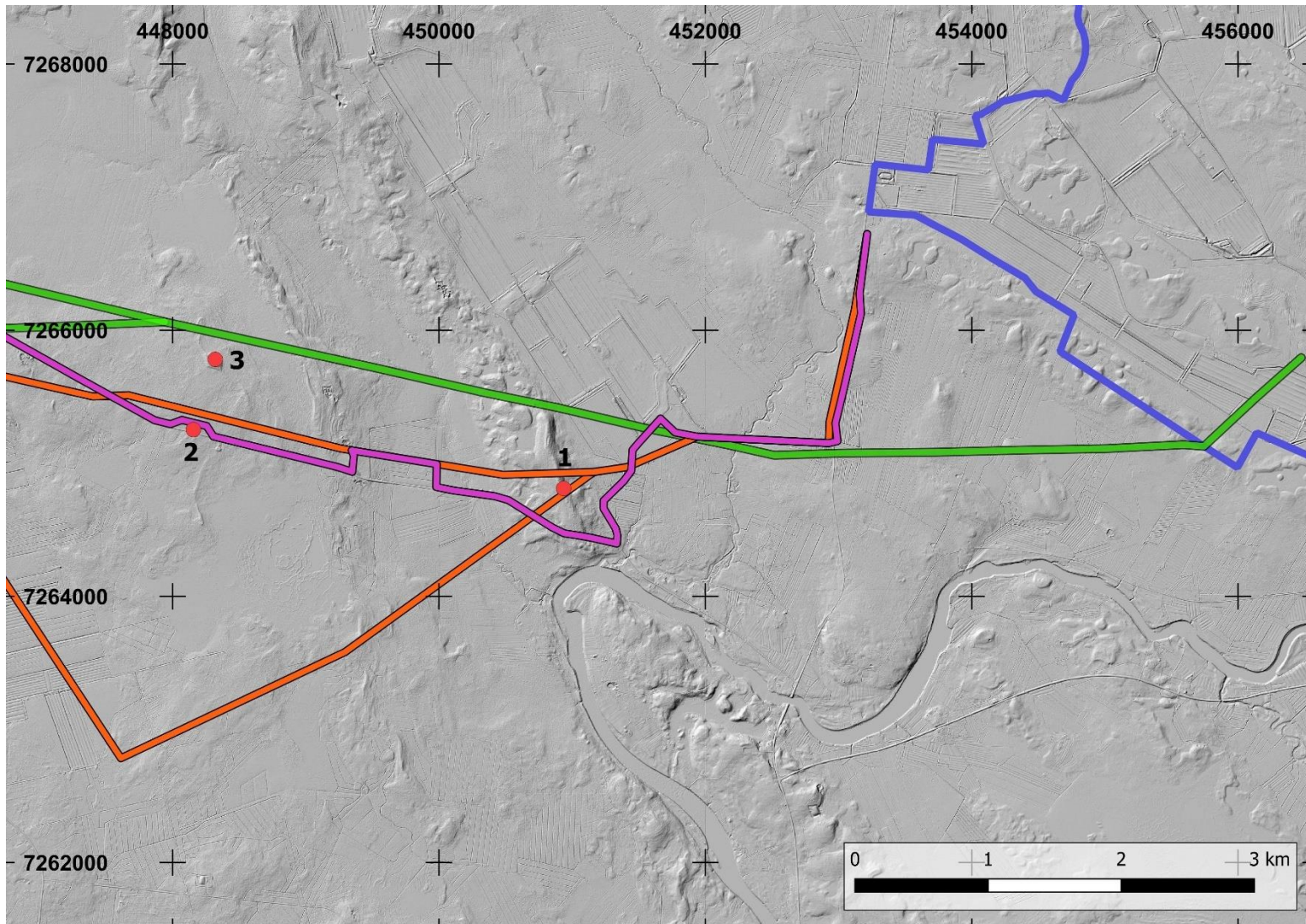
Kartta 6. Yleiskartta sähkösiirtoreiteistä.

Tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä. Sähkösiirtoreiteistä ilmajohtot (VE1-2) on merkitty oranssilla, maakaapeli (VE3) violetilla viivalla ja vanha sähkösiirtoreitti vihreällä viivalla. Punaisilla pisteillä on merkitty inventoinnissa tavatut kohteet. Numerot viittaavat raportin kohdenumeroihin.

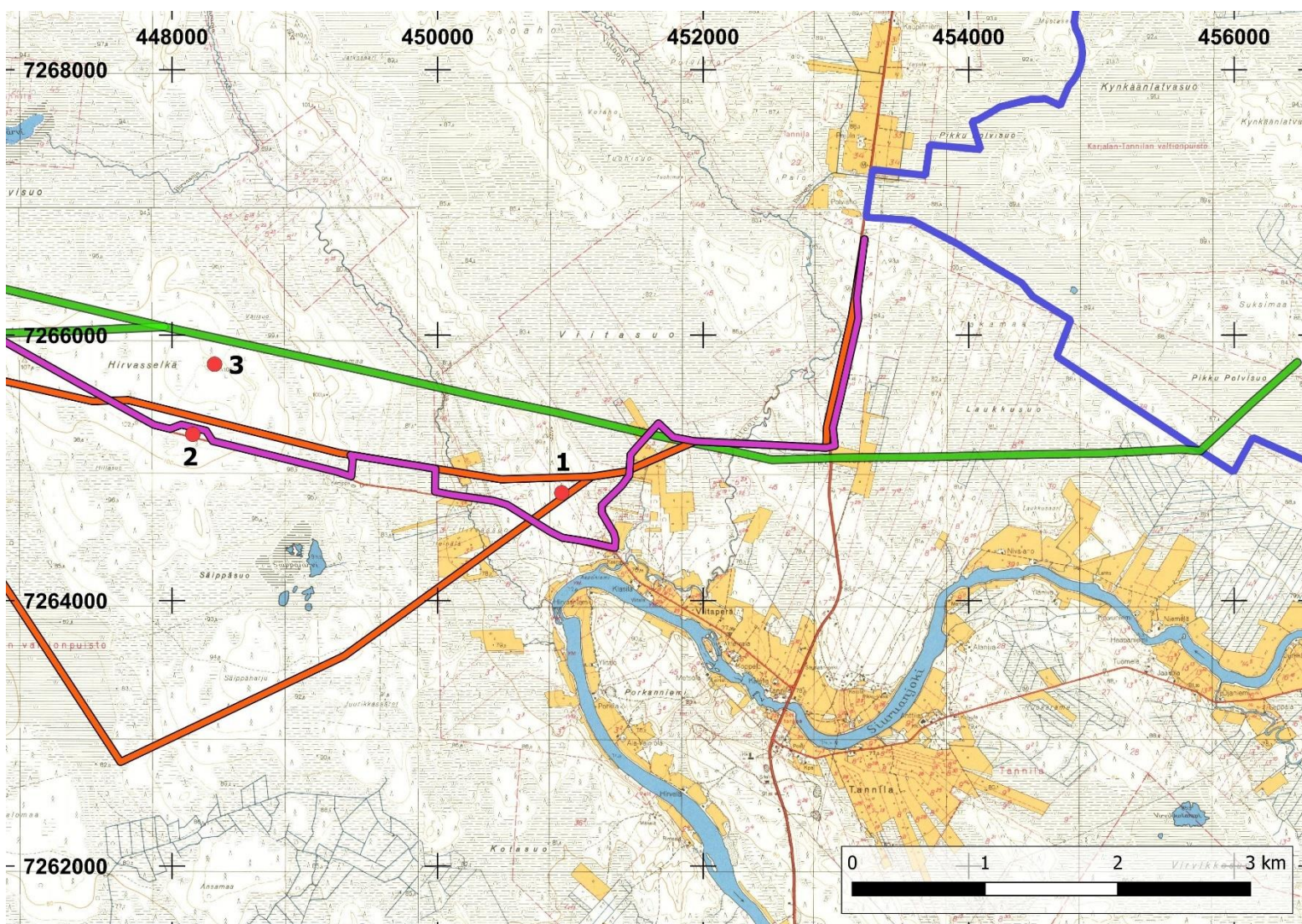
Kartta 7. Yleiskartta sähkönsiirtoreiteistä välillä Pikku Polvisuo-Hirvasselkä.

Tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä. Sähkönsiirtoreiteistä ilmajohdot (VE1-2) on merkitty oranssilla, maakaapeli (VE3) violetilla viivalla ja vanha sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla. Punaisilla pisteillä on merkitty inventoinnissa tavatut kohteet. Numerot viittaavat raportin kohdenumeroihin.

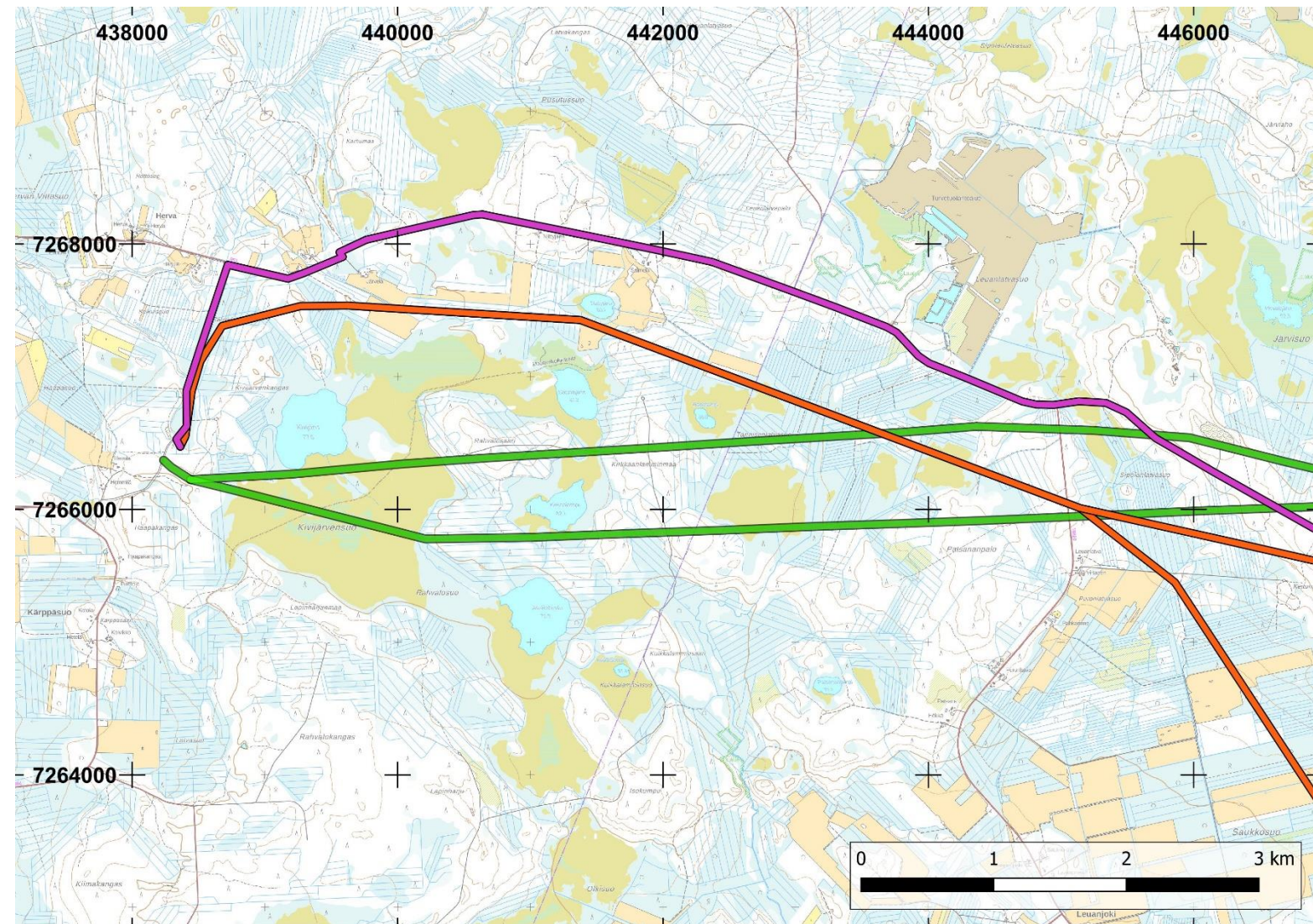
Kartta 8. Sähkönsiirtoreitit välillä Pikku Polvisuo-Hirvasselkä MML:n korkeusmallissa.

Tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä. Sähkönsiirtoreiteistä ilmajohtot (VE1-2) on merkitty oranssilla, maakaapeli (VE3) violetilla viivalla ja vanha sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla. Punaisilla pisteillä on merkitty inventoinnissa tavatut kohteet. Numerot viittaavat raportin kohdenumeroihin.

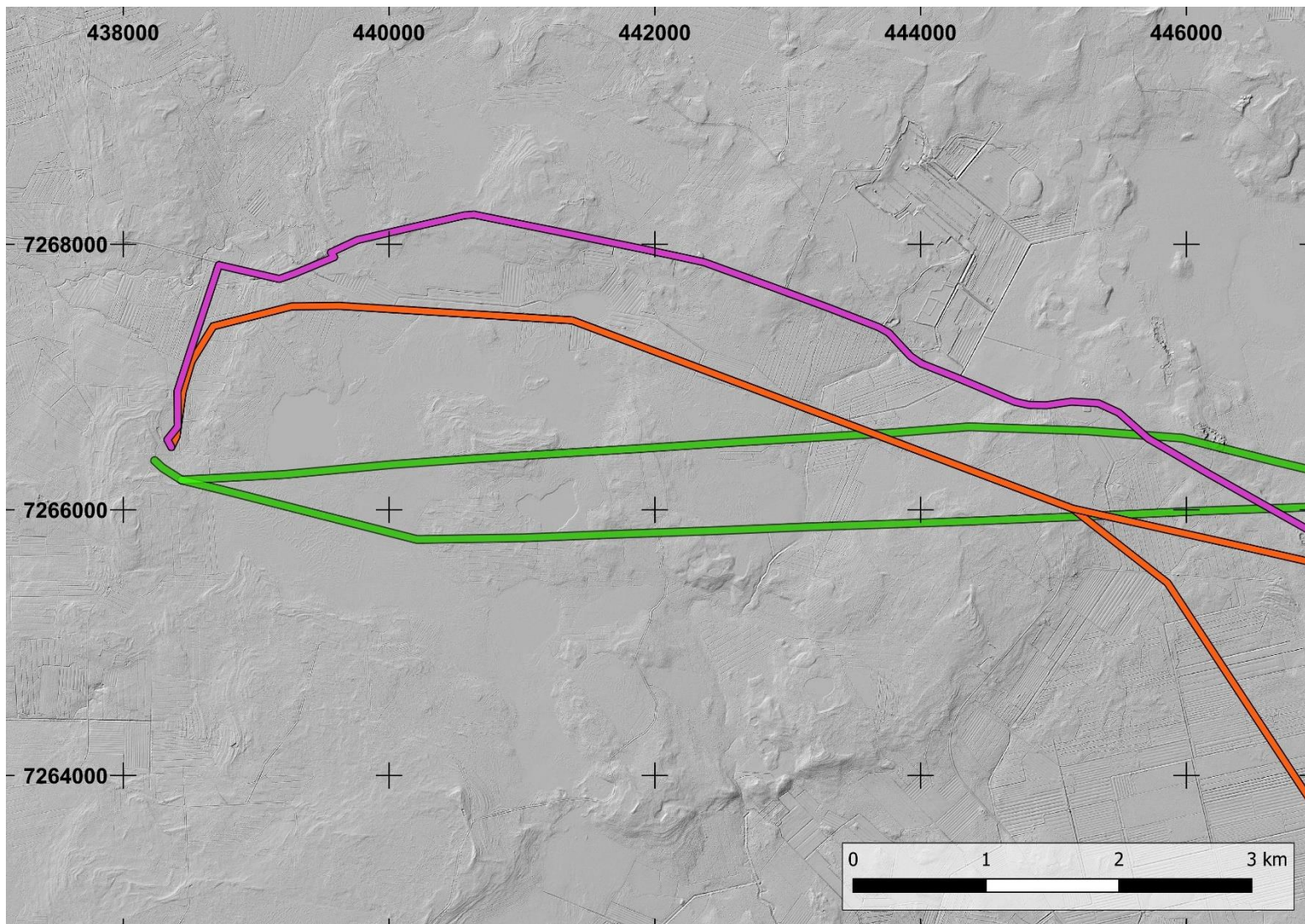
Kartta 9. Sähkönsiirtoreitit välillä Pikku Polvisuo-Hirvasselkä vuoden 1966 peruskartalla.

Tuulivoimapuistoalue on rajattu sinisellä. Sähkönsiirtoreiteistä ilmajohdot (VE1-2) on merkitty oranssilla, maakaapeli (VE3) violetilla viivalla ja vanha sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla. Punaisilla pisteillä on merkitty inventoinnissa tavatut kohteet. Numerot viittaavat raportin kohdenumeroihin.

Kartta 10. Yleiskartta sähkönsiirtoreiteistä välillä Hirvasselkä-Herva.

Sähkönsiirtoreiteistä ilmajohdot (VE1-2) on merkitty oranssilla, maakaapeli (VE3) violetilla viivalla ja vanha sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla.

Kartta 11. Sähkönsiirtoreitit välillä Hirvasselkä-Herva MML:n korkeusmallissa.

Sähkönsiirtoreiteistä ilmajohdot (VE1-2) on merkitty oranssilla, maakaapeli (VE3) violetilla viivalla ja vanha sähkönsiirtoreitti vihreällä viivalla.

2. Perustietoa tutkimusalueesta

Arkeologisen inventoinnin kohteena oleva suunniteltu tuulivoimapuistoalue sekä sähkönsiirtolinjat sijaitsevat Oulun pohjoisosassa Oulun, Iin ja Pudasjärven kuntien rajan läheisyydessä Tannilan kylän pohjoispuolella Iin keskustasta noin 20 km koilliseen. Suunnitellun tuulivoimapuistoalueen koko on yhteensä noin 18 km² ja sinne on alustavasti suunniteltu 15 tuulivoimalaa. Lisäksi tuulivoimapuistoalueelta länteen on suunniteltu lähteväksi noin 15 km pitkä sähkönsiirtoreitti Iin Hervaan. Sähkönsiirtoreitissä on suunnitteluvaiheessa kolme eri vaihtoehtoa (VE1-3), joista kaksi on ilmajohtoja sekä yksi maakaapeli. Ilmajohdot (VE1 ja VE2) on suunniteltu muuten samaan käytävään lukuun ottamatta väliä Hirvasvaara-Leuanlatva, jossa ne erkanevat noin 6 km matkalla. Sähkönsiirtoreittien suunnittelussa tapahtui muutoksia kesän 2022 aikana. Ensimmäisen vaiheen sähkönsiirtoreitit inventoitiin kesäkuussa 2022. Seuraavan suunnitteluvaiheen (VE1-3) sähkönsiirtoreittien inventointi suoritettiin syyskuussa 2022.

Vallitsevana maisematyyppinä tuulivoimapuistoalueella on ojitetut suot ja turvetuotantoalueet, joita rikkovat eri kasvuvaiheessaan olevat talousmetsät. Tuulivoimapuistoalueen metsäiset alueet ovat piirteettömiä ja paikoitellen hyvin kivisiä. Maasto on paikoitellen myös hyvin vaikeakulkuista tiheäkasvuisen nuoren puuston sekä maanmuokkauksessa tulleiden jälkien (ojitus sekä auras) takia. Tuulivoimapuiston hankealueen eteläpuolella on Siuruanjoki, joka laskee etelämpänä Iijokeen. Tuulivoimapuistoalue sijoittuu korkeusväleille noin 90-100 m mpy.

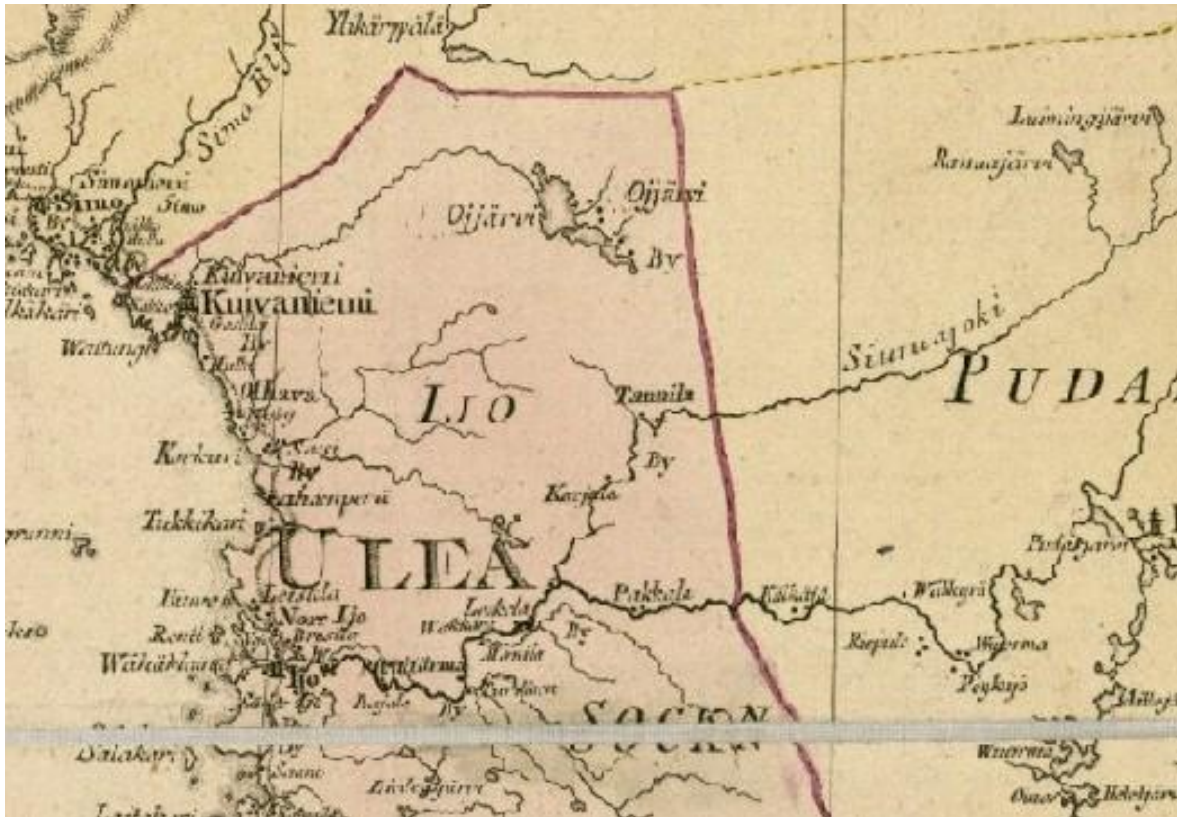
Sähkönsiirtoreittien maasto on pääsääntöisesti ojitettua suoaluetta, joiden väliin jää pienempiä metsäisiä alueita. Metsäiset alueet ovat metsätalouskäytössä ja pääsääntöisesti hyvin piirteettömiä sekä paikoitellen hyvin kivisiä. Sähkönsiirtoreitit (VE1-3) on suunniteltu itäpäässä kulkevaksi Tannilantien varressa, josta ne poikkeavat Viitasuon kohdalla länteen. Keskivaiheilla ilmajohtolinjat (VE2) on suunniteltu kulkevaksi muutaman maastollisesti korkeamman metsäisen vaaran sekä selän yli. Samalla kohtaa ilmajohtolinjat (VE1) on suunniteltu kiertäväksi Säippäsuon eteläpuolelta. Länsipäässä sähkönsiirtoreittien maastoa hallitsee lähinnä ojitetut suoalueet. Maakaapeli (VE3) on suunniteltu kulkevaksi pääsääntöisesti tien 855 (Vaaraojantie) pohjoispuolelle. Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat korkeusvälille noin 80-100 m mpy.

Suunnitellun tuulivoimapuistoalueen sekä sähkönsiirtoreittien lähialueilla on aikaisemmin inventoitu Iin kunnan inventoinnin (Mika Sarkkinen 1998) sekä valtion maiden talousmetsien inventoinnin yhteydessä (Hans-Peter Schulz 2012). Lisäksi voimajohtolinjan itäpäässä Hervassa on inventoitu suunnitellun sähköaseman paikka (Vesa Laulumaa 2020).

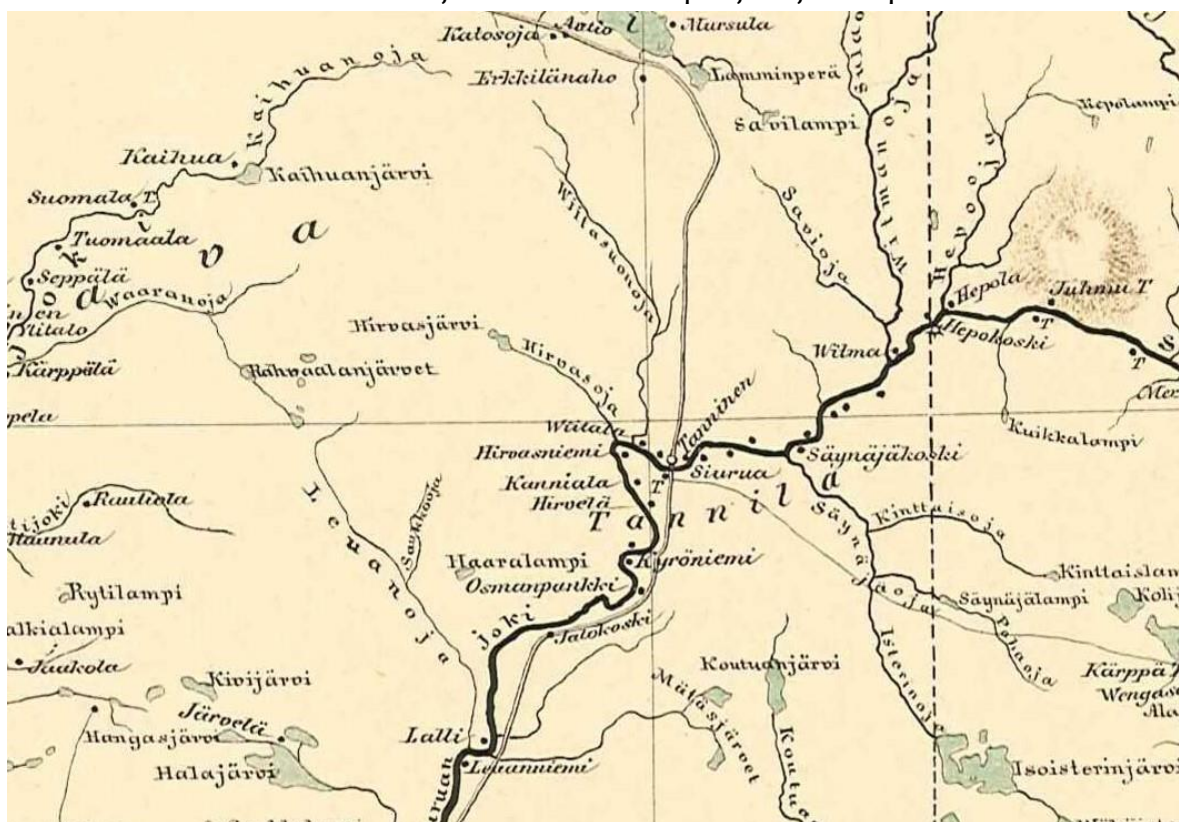
Tuulivoimapuiston hankealueelta ei tunneta entuudestaan muinaisjäännöskohteita. Tuulivoimapuistoaluetta lähimmät tunnetut muinaisjäännökset ovat hankealueen itäpuolella olevalla soiden välisellä harjujaksolla. Harjujakson eteläpäässä, noin 200-400 metriä hankealueen itäisestä rajasta sijaitsee esihistoriallinen pyyntikuoppajärjestelmä *Kettukangas E* (muinaisjäännöstunnus 972010087), jossa on noin 750 metrin matkalla yhteensä 23 soikeaa kuoppaa. Harjujakson pohjoispäässä, alueen itärajasta noin 700 metriä länteen sijaitsee *Hepokankaankaisto S* (muinaisjäännöstunnus 972010088), jossa on myös esihistoriallisia pyyntikuoppia. Vuoden 1998 inventoinnissa alueelta havaittiin yhteensä 5-6 kuoppaa ja vuoden 2012 inventoinnissa 4 kuoppaa. Harjujakson keskivaiheilla, noin 450 metriä hankealueen itärajasta sijaitsee *Kettukangas 2* (muinaisjäännöstunnus 1000025271), jossa on kaksoistervahauta sekä sen eteläpuolella tervapirtin jäännökset.

Suunniteltuja sähkönsiirtoreittejä lähin tunnettu muinaisjäännös on Tannilan - Olhavan maantien pohjoispuolella, noin 110 metriä ilmajohtolinjasta (VE2) sekä noin 30 metriä maakaapelista (VE3) etelään sijaitseva *Hirvasselkä* (muinaisjäännöstunnus 972010006), joka on ajoittamaton kivivalli. Paikalla on noin 60 m pitkä ja 20 m leveä rakenne, joka koostuu 2 - 2,5 m leveistä ja 0,4-0,6 m korkeista kaarevista kivivalleista, jotka muodostavat kaksi toisensa leikkaavaa konsentrista kuviota. Seuraavat suunniteltua ilmajohtolinjaa (VE1) lähimmät kohteet ovat 1,1 km päässä Tannilan Porkanniemessä sijaitseva *Ylitalo* (muinaisjäännöstunnus 972010036), joka on esihistoriallinen rökkiökohte sekä Hirvasselän lounaispuolella oleva kivitien irtolöytökohte *Puronlatva* (muinaisjäännöstunnus 1000002931), josta on vuonna 1979 oja kaivettaessa löytynyt kourutalita. Irtolöytöpaikan on käynyt tarkastamassa Patrik Franzen vuonna 2000, jolloin paikalta ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Kohteen *Puronlatvan* paikkatieto on ilmeisesti väärä muinaisjäännösrekisterissä, koska vuoden 2000 tarkastuskertomuksessa irtolöytöpaikka on merkitty Puronlatvan tilan, tien 18800 itäpuolelle noin 2,3 km länteen muinaisjäännösrekisteriin merkitystä pisteestä. Tarkastuskertomukseen merkitty löytöpaikka sijaitsee noin 1,4 km etelään suunnitelluista ilmajohtolinjoista (VE1 ja VE2).

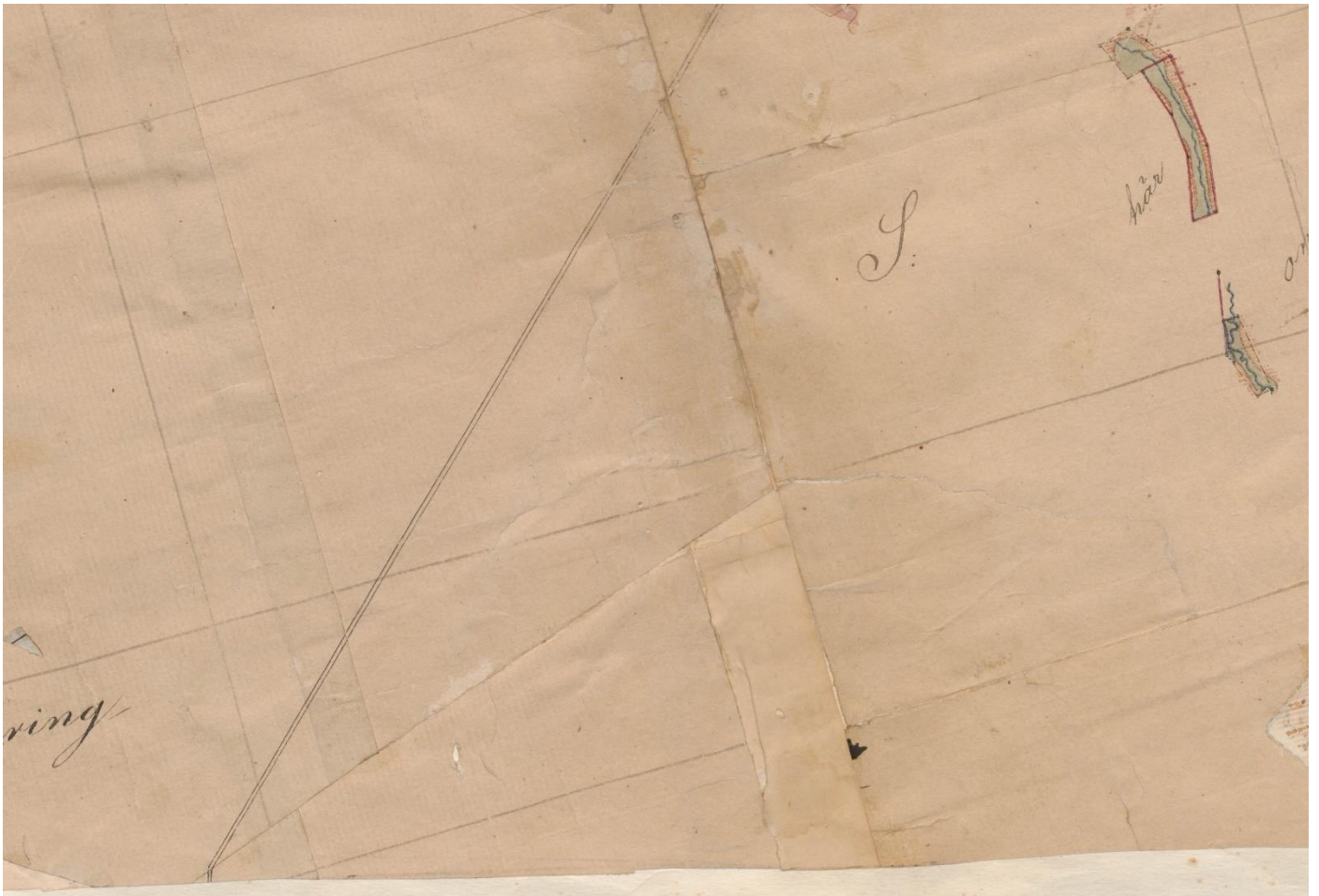
Inventoinnin esitöiden yhteydessä tarkastettiin alueita kuvaavista vanhoista kartoista kaksi pienikaavaista yleiskarttaa (ns. Hermelin kartasto vuodelta 1798 ja Suomen yleiskartta vuodelta 1863), pitäjänkartta (1846) ja vanhimmat saatavilla olevat peruskartat (1957, 1966 ja 1981). Karttatarkastelun perusteella inventointialueet ovat olleet asumaton takamaata eikä inventointialueilla ole ollut kiinteää asutusta.

Ote vuoden 1798 ns. Hermelin kartastosta (Hällström, C.P.). Inventoitava tuulivoimapuistoalue ja sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Tannilan pohjois- ja länsipuolelle.

Ote vuoden 1863 yleiskartasta (Gyldén, C. W.). Tuulivoimapuistoalue sijoittuu kartassa Tannilan ja Savilammen väliin. Sähkönsiirtoreitit sijoittuvat kartassa Tannilan pohjoispuolen ja Rahvaalanjärvien väliselle alueelle.

Ote vuoden 1846 pitäjänkartasta, johon suunniteltu tuulivoimapuistoalue sijoittuu.

Ote vuoden 1846 pitäjänkartasta, johon suunnitellut sähkönsiirtoreitit sijoittuvat.

3. Inventointityö

Inventoinnin valmistelutöiden yhteydessä selvitettiin tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien läheisyydessä sijaitsevien muinaisjäännöskohteiden sijainnit ja muinaisjäännöstyyppit. Ensisijaisena lähteenä käytettiin muinaisjäännösrekisterin (www.kyppi.fi) tietoja. Valmistelutöiden aikana tarkastettiin myös alueen korkeusmalli (Maanmittauslaitoksen vinovalovarjoste ja pistepilvi), ortokuvakartta, GTK:n maaperäkartta, nykyinen peruskartta sekä aluetta kuvaavia vanhoja karttoja (edellinen luku)

Inventoinnin maastotyöt tehtiin kuuden päivän aikana, 1.-2., 6.-7.6 & 13.-14.9.2022. Maastossa tarkastettiin suunniteltujen tuulivoimaloiden paikat lukuun ottamatta voimaloiden 3, 4, 5, 6, 11 ja 15 paikkoja, jotka sijaitsevat vanhoilla turvetuotantoalueilla tai hyvin kosteilla, ojitetuilla suoalueilla, joissa ei karttatarkastelun sekä maastossa nähdyn perusteella ollut minkäänlaista potentiaalia muinaisjäännöksille.

Maastossa tarkastettiin entuudestaan tunnettu muinaisjäännöskohde *Hirvasselkä*. Tuulivoimapuistoalueen ulkopuolelle sijoittuvia muinaisjäännöskohteita ei tarkastettu nyt tehdyn inventoinnin yhteydessä. Maastossa tarkastettiin valmistelutöiden aikana muinaisjäännöskohteiden löytymisen kannalta potentiaalisiksi katsottuja paikkoja, kuten vanhoihin karttoihin merkatut kylien välisten rajojen kulmapisteet sekä korkeusmallista havaitut anomalias. Vanhojen karttojen kylien rajoilta ei havaittu rajamerkkejä ja korkeusmallista havaitut anomalias osoittautuivat maanottokuopiksi tai luontaisiksi kuopiksi/painaumiksi. Lisäksi maastossa kuljettiin tuulivoimapuistoalueella sekä sähkönsiirtoreittien varrella myös sellaisilla metsäisillä alueilla, joilla ennakkotietojen perusteella ei ollut muinaisjäännöskohteita. Sähkönsiirtoreittien läheisyydestä havaittiin Hirvasvaaran laelta yksi todennäköinen rakkakuoppa ja Hirvasselän laelta kolme rakkakuoppaa.

Maantien viereen suunniteltu maakaapeli tarkastettiin pääosin autosta käsin. Paikoitellen suunniteltua maakaapelin aluetta tarkastettiin myös jalkaisin maastossa.

Maastossa havaitut muinaisjäännöskohteet (raportin kohteet 1-3) dokumentoitiin digitaalivalokuvin ja muistiinpanoin. Muinaisjäännöskohteiden ja kuljetun reitin sijaintitiedot mitattiin GPS-laitteella (Garmin Montana 610), jonka mittatarkkuus laitteen ilmoituksen mukaan oli 2-8 metriä.

Ylävasen: tuulivoimalan nro 1 paikka Pikku Polvisuon pohjoispuolella. Koilliseen.

Yläoikea: tuulivoimalat nro 3 ja nro 4 sijaitsevat kuvassa näkyvällä Kynkäänlatvasuon turvetuotantoalueella.
Kaakkoon.

Alavasen: tuulivoimalan nro 7 paikka Kynkäänlatvapalon alueella. Pohjoiseen.

Alaoikea: tuulivoimalan nro 13 paikka alueen keskiosassa sijaitsevan turvetuotantoalueen pohjoispuolella.
Kaakkoon.

4. Tulos

Kynkäänsuon suunnitellun tuulivoimapuiston alueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita. Kesäkuussa sekä syyskuussa 2022 tehdyn inventoinnin yhteydessä tuulivoimapuiston alueelta ei tavattu muinaisjäännöksiä.

Sähkönsiirtoreittien läheisyydestä tunnettiin entuudestaan yksi muinaisjäännöskohde *Hirvasselkä*, joka tarkastettiin inventoinnin vuoden 2022 yhteydessä. Vuoden 2022 Inventoinnin yhteydessä sähkönsiirtoreittien läheisyydestä tavattiin Hirvasvaaran laelta yksi todennäköinen rakkakuoppa ja Hirvasselän laelta kolme rakkakuoppaa. Museoviraston ohjeistuksen mukaan rakkakuopat ovat muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Jussi-Pekka Hiltunen
Heilu Oy
Oulussa 15.9.2022

Vasen: tuulivoimalan nro 9 paikka Palosuon koillispuolella. Länteen.
Oikea: sähkönsiirtoreittien (VE1-3) lopetuskohtaa lin Hervassa. Etelään.

5. Muinaisjäännöskohteet

Kiinteät muinaisjäännökset (* uusi kohde)

5.1. Hirvasvaara*

Nimi:	Hirvasvaara
Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	-
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rakkakuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7264811 E 450935 z 105
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Havainnot 2022:

Viitaperäntien pohjoispuolella, Hirvasvaaran laella sen eteläosassa sijaitsee vanhaa sammaleen peittämää rakkakivikkoa, jossa sijaitsee yksi todennäköinen rakkakuoppa. Kuoppa on soikean muotoinen ja kokonaisuudessaan vallit mukaan lukien kooltaan noin 5 x 4 metriä. Itse kuopan koko on noin 3,5 x 2,5 metriä. Syvyyttä kuopalla on noin 0,3 metriä. Vallit ovat noin 0,2 metriä korkeat. Kivet ovat melko paksun sammaleen peitossa. Maasto lähtee jyrkästi laskemaan rakkakuopan itäreunalta. Aivan rakkakuopan koillisreunan läheisyydessä on kiinteistörajojen taitekohta, joka on merkitty maastoon oranssilla metallisella rajapyykillä.

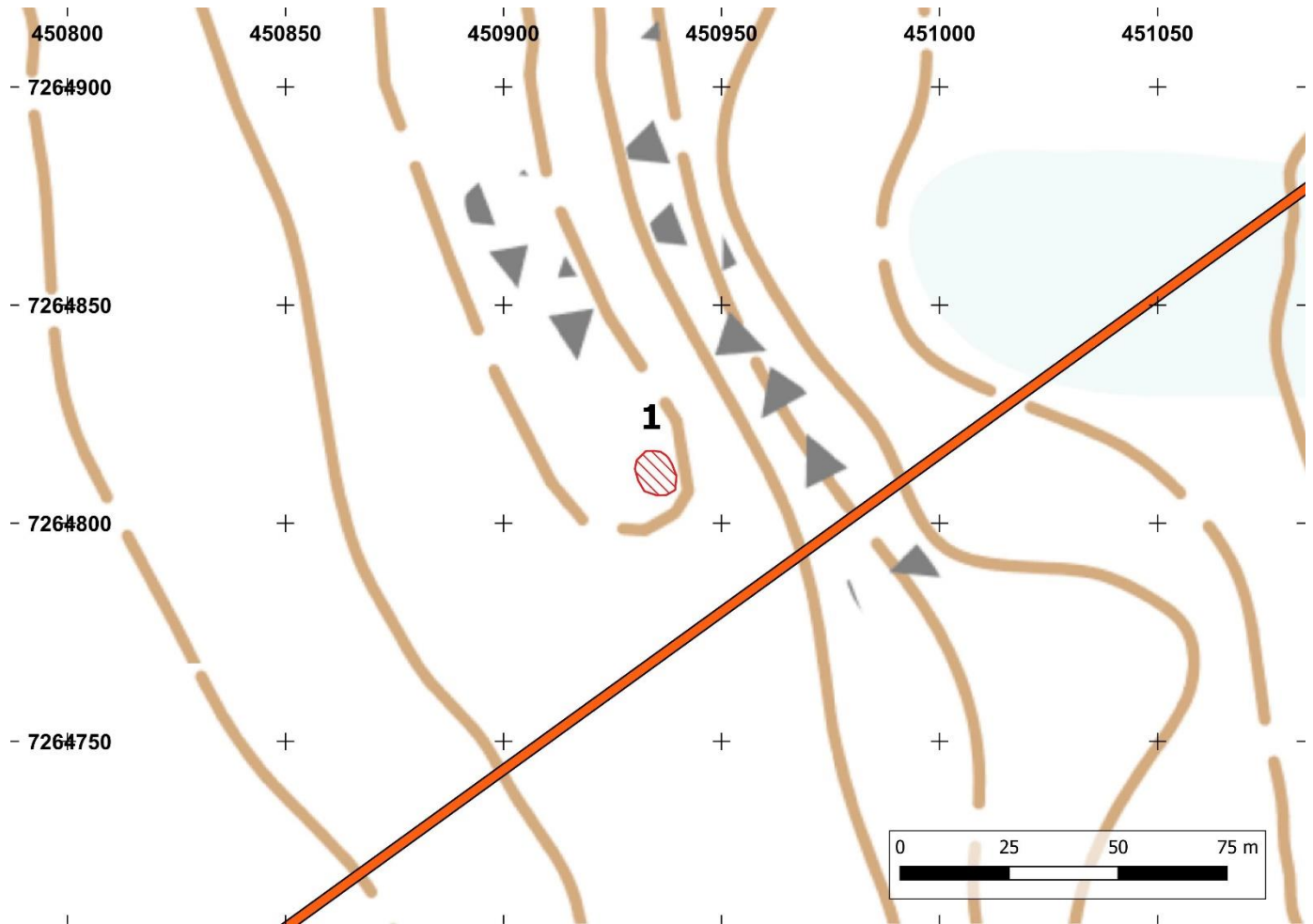
Kohde sijaitsee noin 25 metriä VE1 ilmajohdosta luoteeseen ja noin 100 metriä VE2 ilmajohdosta kaakkoon.

Rakkakuoppa erottuu soikeana kuoppana rakkakivikossa. Eteläkaakkoon.

Rakkakuoppa erottuu soikeana kuoppana rakkakivikossa. Itään.

Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu ilmajohtolinja (VE1) on merkitty oranssilla viivalla.

5.2. Hirvasselkä

Nimi:	Hirvasselkä (muut nimet Hirvasselkä 1)
Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	972010006
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppe:	kivirakenteet, kivivallit
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Paula Purhonen tarkastus 1980 Jari Okkonen tarkastus 1988 Mika Sarkkinen inventointi 1998 Hans-Peter Schulz inventointi 2012
Koordinaatit:	N 7265252 E 448155 Z 104
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteristä

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Kohde sijaitsee Tannilasta Yli-Olhavaan johtavaa tietä noin 5 km, kilometripylvään 15/5 länsipuolella olevalla kankaalla. Tien pohjoispuolella on kaarevien kivivallien muodostama rakenne. Vallia on noin 50 m matkalla tien suunnassa ja noin 20 m leveä. Vallien korkeus on noin 0,5 m ja leveys 1 m. Inventointi 2012: Ympäristön kuvaus. Matala kivinen kangas suoalueiden keskellä; reheväkö havumetsä, suurimmaksi osaksi nuorta kasvatusmetsikköä. Kohteen kuvaus. Kohde sijaitsee tasanteella kankaan eteläosassa Tannilan - Olhavan maantien pohjoispuolella. Tietä rakentaessa noin kolmasosa kohteesta on tuhoutunut. Noin 60 m pitkä ja 20 m leveä rakenne koostuu 2 - 2,5 m leveistä ja 0,4-0,6 m korkeista kaarevista kivivallista, jotka muodostavat kaksi toisensa leikkaavaa konsentrista kuviota. Kivien koko vaihtelee 20 cm:stä 60 cm:iin. Alueella ja kivivallien päällä kasvaa vanhoja mäntyjä ja kuusia; niiden iän perusteella rakenne on yli 150 vuotta vanha. Kohdalla on tien levennysalue, ja rakenteen eteläosassa nuotiopaikka.

Havainnot 2022:

Kohde tarkastettiin vuoden 2022 inventoinnissa. Kivivalli on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen. Kohteen päältä on kaadettu puut muinaisjäännösrajan reunoja myötäillen ja puiden kannot on jätetty paikalleen. Nyt kohdalla kasvaa melko tiheää pusikkoa sekä harvakseltaan pieniä kuusia ja koivuja.

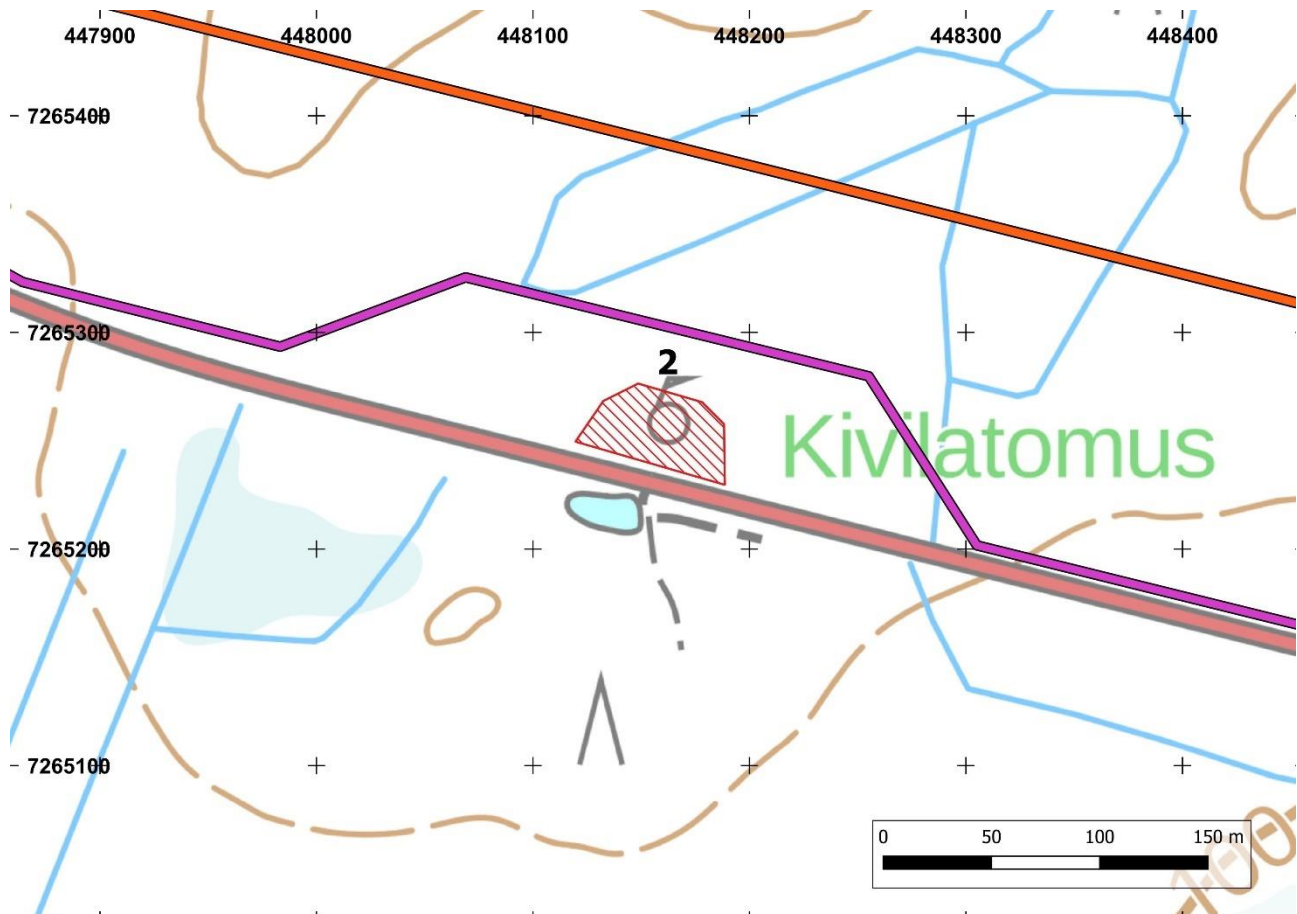
Kohde sijaitsee noin 30 metriä etelään suunnitellusta maakaapelista (VE3) ja noin 110 metriä etelään suunnitellusta ilmajohdosta (VE2).

Kivivallia kohteen itäosassa. Länteen.

Kohde Hirvasselkä kuvattuna Viitaperäntieltä päin. Koilliseen.

Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu maakaapeli (VE3) on merkitty violetilla viivalla ja suunniteltu ilmajohtolinja (VE2) oranssilla viivalla.

5.3. Hirvasselkä 2*

Nimi:	Hirvasselkä 2
Kunta:	Oulu
Muinaisjäännöstunnus:	-
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppe:	kivirakenteet, rakkakuopat
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 7265781 E 448319 z 105
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus, Rakkakuopan 1 koordinaatit

Havainnoit 2022:

Hirvasselän korkeimmalla kohdalla on rakkakivikko, jonka keskiosassa havaittiin kolme rakkakuoppaa. Suurin rakkakuopista, Rakkakuoppa 1 (N 7265781 E 448319) on halkaisijaltaan noin 2 metriä ja noin 0,5 metriä syvä. Toiseksi suurin rakkakuopista, Rakkakuoppa 2 (N 7265786 E 448317) on halkaisijaltaan noin 1,3 metriä ja noin 0,4 metriä syvä. Pienin rakkakuopista, Rakkakuoppa 3 (N 7265783 E 448309) on halkaisijaltaan noin 1 metrin ja noin 0,3 metriä syvä. Suurin ja toiseksi suurin rakkakuopista ovat hyvin lähekkäin toisiaan ja niiden vieressä on epämääräisiä, pienempiä kuoppia tai painaumuksia kivikossa, jotka voivat myös mahdollisesti olla rakkakuoppia. Pienin rakkakuopista sijaitsee rakkakuopista 1 ja 2 noin 10 metriä länteen.

Rakkakuopat havaittiin kesäkuussa sähkönsiirtoreittien ensimmäisen vaiheen suunnitteluun liittyvässä inventoinnissa. Silloinen voimajohtolinja oli suunniteltu kulkeväksi noin 190 metriä rakkakuopista pohjoiseen.

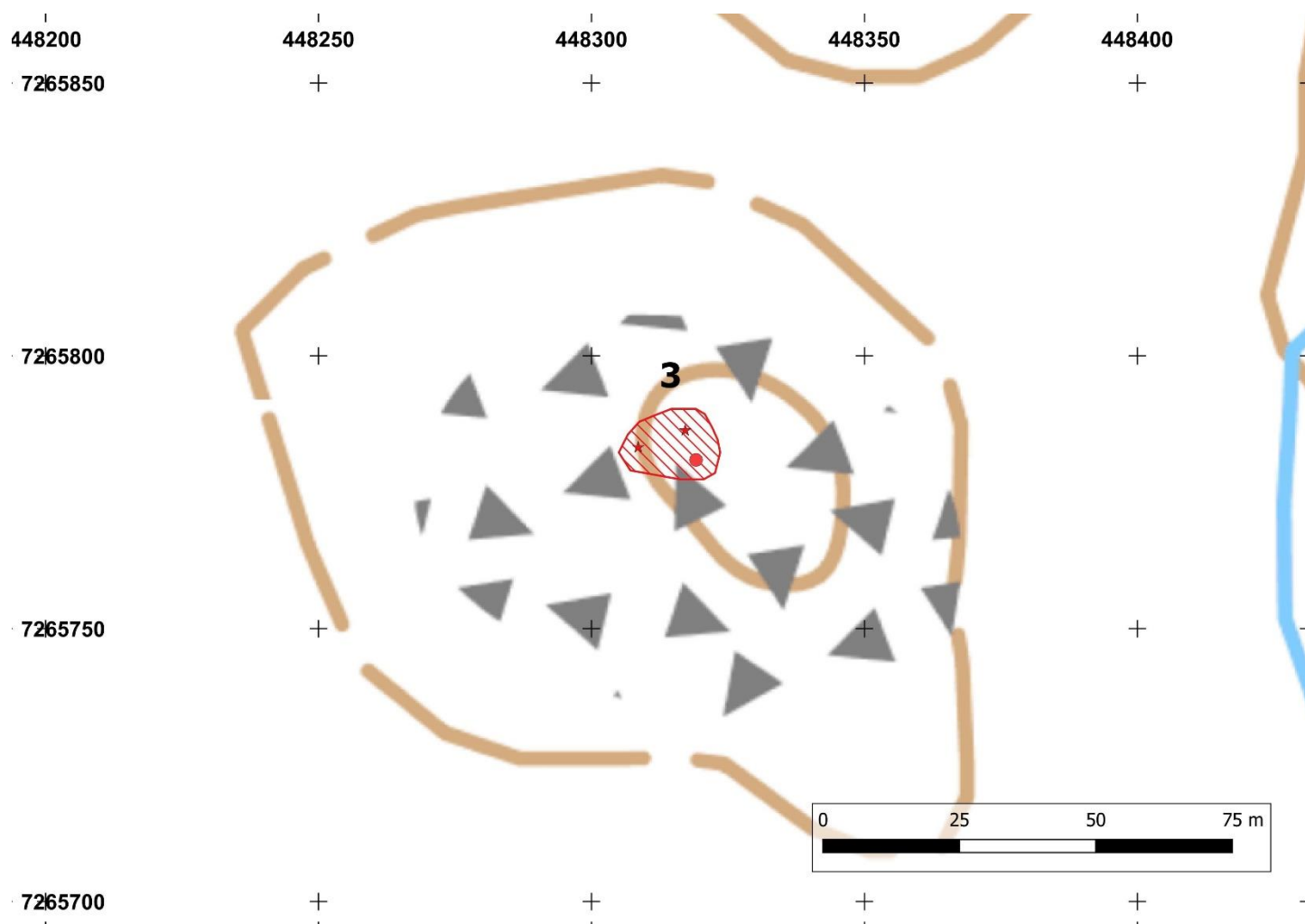
Kohde sijaitsee noin 420 metriä pohjoiseen suunnitellusta ilmajohtolinjasta (VE2), noin 490 metriä pohjoiseen suunnitellusta maakaapelista (VE3) ja noin 540 metriä pohjoiseen kohteesta *Hirvasselkä*.

Rakkakuopat 1 ja 2. Lapio on pystyssä kuopan 2 kohdalla. Luoteeseen.

Rakkakuoppa 3. Etelään.

Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Rakkakuoppa 1 on merkitty punaisella pisteellä, Rakkakuopat 2 ja 3 punaisilla tähdillä.

6. Lähteet

Karttalähteet:

Gylden, C. W. 1863

Karta öfver Finland : Sektionen C3 : Vestra delarne af Uleå och Kemi härader. Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, saatavilla:

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200806175507>

Hällström, C.P. 1798

Charta öfver Uleåborgs höfdingedöme På Friherre S.G. Hermelins ... Oulun maakunta ns. Hermelin kartasossa. Jyväskylän julkaisuarkisto, saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200908203690>

Pitäjänskartta 1846

Geograf Karta öfver ... belågen uti Uleå Hårad af Uleåborgs Län .. af D. Ackerman. Kuivaniemi socken 1sta delen. (revennyt) Myöhemmin nimetty karttalehdet 3512 08 Kuivaniemi ja li, 3512 11 Kuivaniemi ja li sekä 3512 12 Kuivaniemi ja li.

Vanhat peruskartat (Maanmittaushallitus)

Karttalehti 3512 05 Kärppäsuo, vuosi 1957.

Karttalehti 3512 06 Yli-Olhava, vuosi 1981.

Karttalehti 3512 08 Saukkosuo, vuosi 1966.

Karttalehti 3512 09 Ukonpolttamansuo, vuosi 1966.

Karttalehti 3512 11 Tannila, vuosi 1966.

Karttalehti 3512 12 Lamminperä, vuosi 1966.

Tutkimusraportit:

Franzen, Patrik 2000. Yli-li Leuva Puronlatva arkeologisen kohteen tarkastus.

Laulumaa, Vesa 2020. li, Herva Sähköaseman ja siirtokuormausalueen suunnittelualueiden arkeologinen inventointi 29.9. ja 26.10.2020. Museovirasto, Arkeologiset kenttäpalvelut.

Sarkkinen, Mika 1998. Yli-li Inventointi 1998. Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Schulz, Hans-Peter 2012. Pohjanmaa länsiosa kulttuuriperintöinventointi 2012. Metsähallitus.

Liitteet

Kuvia

Ylävasen: ilmajohto (VE2) on suunniteltu kulkevaksi Hirvasvaaran länsiosassa sijaitsevalla hakkuuaukealla. Länteen.

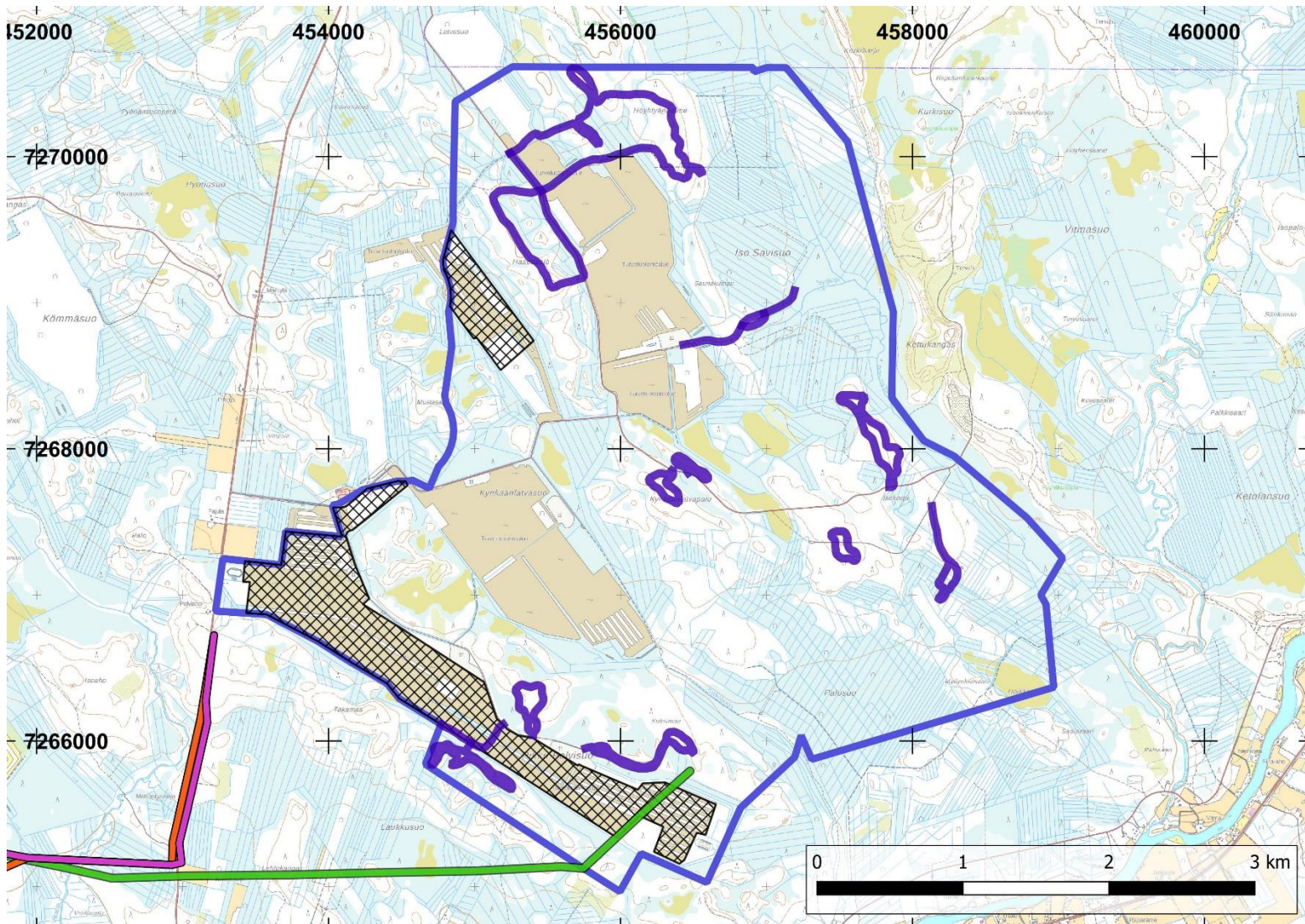
Yläoikea: ilmajohdon (VE1) aluetta Juurikkasaarilla. Luoteeseen

Alavasen: ilmajohtolinjan (VE2) Kettuharjulla, Viitaperäntien eteläpuolella. Kaakkoon.

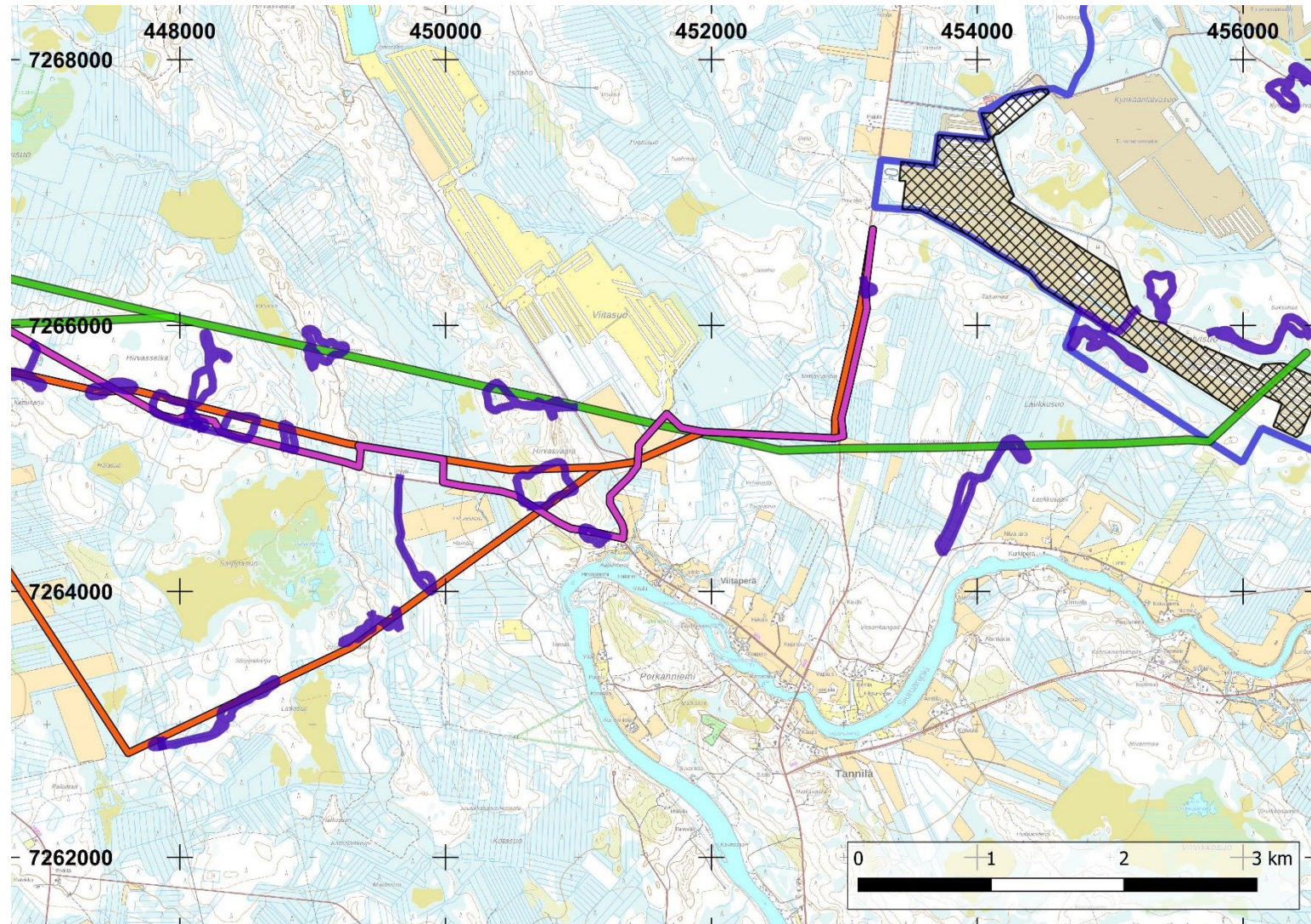
Alaoikea: ilmajohtolinjat (VE1 ja VE2) on suunniteltu kulkevaksi monien soiden yli. Kuvassa Kivijärven pohjoispuolen suo, josta ilmajohtolinjat on suunniteltu kulkevaksi. Itään.

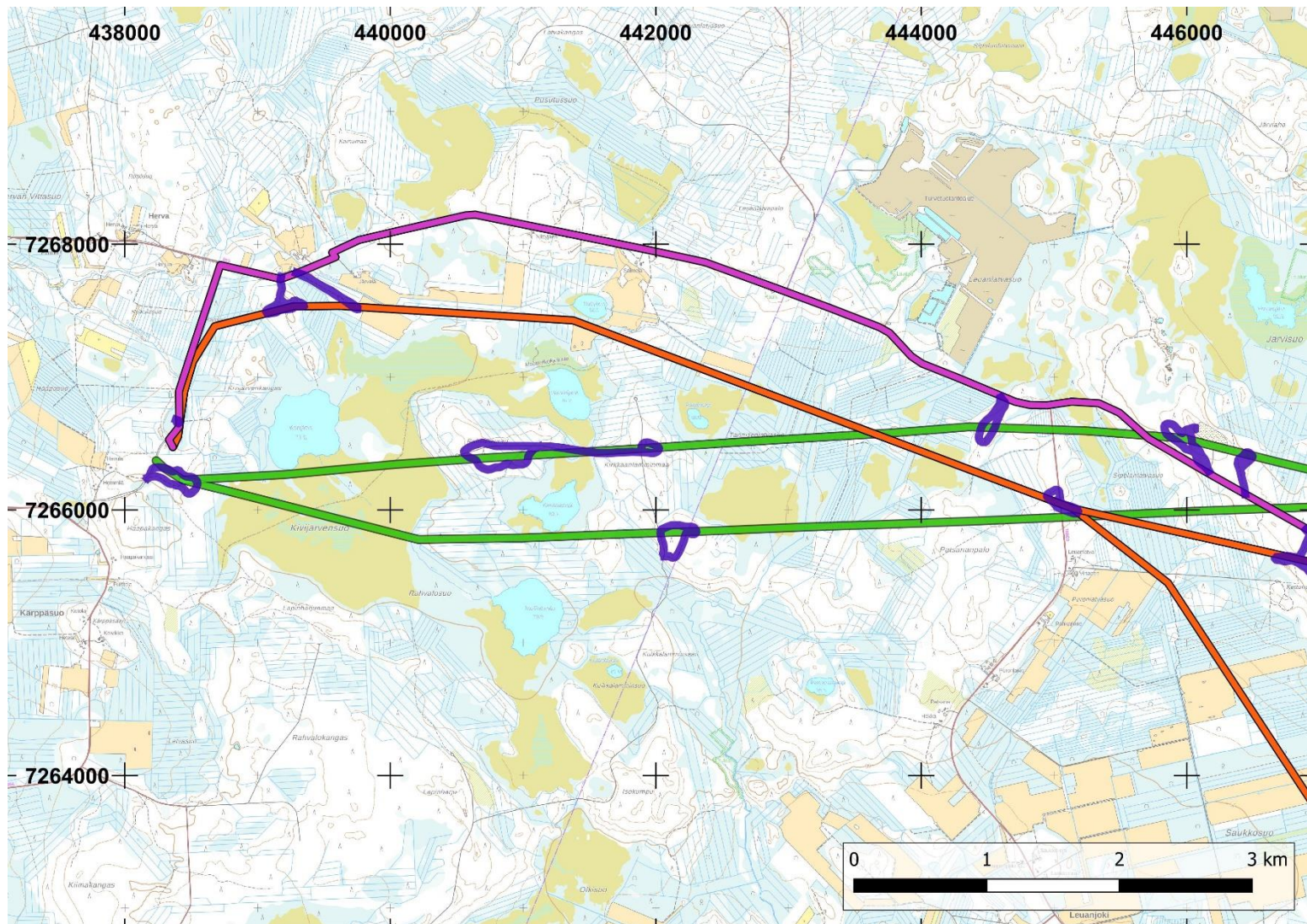
Maastossa jalkaisin kuljetut alueet

Kynkäänsuo tuulivoima-alueen jalkaisin kuljetut alueet on merkitty tumman sinisellä viivalla.

Sähkönsiirtoreittien maastossa jalkaisin tarkastetut alueet välillä Pikku Polvisuo-Hirvasselkä on merkitty tumman sinisellä viivalla.

Sähkönsiirtoreittien maastossa jalkaisin tarkastetut alueet välillä Hirvasselkä-Herva on merkitty tumman sinisellä viivalla.